

טיוטת חוק למניעת הסתה ברשתות החברתיות, התשפ"ב-2021

פרק א': הגדרות

הגדרות

1. בחוק זה –

"אתר אינטרנט" – אתר אינטרנט, לרבות יישומון, שיש לציבור או לחלק ממנו אפשרות כניסה או גישה אליו, אף אם הכניסה או הגישה אליו דורשות שימוש בקוד או בסיסמה, בין בתשלום ובין בלא תשלום, בין שהשרת שהוא מאוחסן בו נמצא בישראל ובין שהוא נמצא מחוץ לישראל;

"גורם מוסמך בכיר" – מי שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו לעניין חוק זה;

"ספק שירות איתור אינטרנטי" – מי שמספק, באמצעות האינטרנט, שירות של איתור מידע באינטרנט באופן אלקטרוני;

"צו להסרת תוכן" – כמשמעותו בסעיף 2(א);

"תובע" – כמשמעותו בסעיף 12(א)(1)(א) או (2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹, שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו לטפל בבקשות למתן צו להסרת תוכן.

פרק ב': צו להסרת תוכן

צו להסרת תוכן

2.

(א) שופט בית המשפט המחוזי שנשיא בית המשפט המחוזי הסמיכו לכך רשאי, על פי בקשה של תובע, לתת צו המחייב מפרסם תוכן, או בעלים, מנהל או מפעיל של אתר אינטרנט שבו פורסם תוכן, להסיר את התוכן מאתר האינטרנט, אם שוכנע כי פרסום התוכן מהווה עבירה פלילית ובנסיבות העניין יש אפשרות ממשית שהמשך הפרסום כאמור יפגע בביטחון של אדם, בביטחון של הציבור או בביטחון המדינה (בחוק זה – צו להסרת תוכן).

(ב) בבואו לתת צו כאמור בסעיף קטן (א), ישקול בית המשפט בין השאר את חומרת העבירה שנעברה, את מידת הסיכון בביטחון של אדם, בביטחון של הציבור או בביטחון המדינה, את הפגיעה הצפויה בחופש הביטוי עקב מתן הצו, ובכלל זה קיומו של ערך חדשותי, אומנתי או פוליטי בהמשך הפרסום ואת הסיכון להסרת תוכן הנלווה לתוכן המהווה עבירה והפגיעה הצפויה עקב הסרת תוכן כאמור, וכן את הזיקה של האתר לישראל.

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

(ג) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), בצו להסרת תוכן רשאי בית המשפט לחייב ספק שירות איתור אינטרנטי שלא לאפשר את איתור התוכן שלגביו ניתן הצו, באינטרנט.

(ד) צו להסרת תוכן יכלול בין השאר פרטים שיאפשרו, ככל הניתן, לאתר את התוכן שיש להסירו או שלא לאפשר את איתורו, לפי העניין, והמועד לביצוע הצו; שר המשפטים רשאי לקבוע פרטים לגבי הפרסום כאמור שייכללו בצו להסרת תוכן.

(ה) בקשה למתן צו להסרת תוכן תוגש לאחר שהיועץ המשפטי לממשלה או הגורם המוסמך הבכיר נתן את הסכמתו לכך בכתב.

(ו) סבר תובע כי ביצוע הצו להסרת התוכן באופן מיידי חיוני בנסיבות העניין כדי למנוע פגיעה כאמור בסעיף קטן (א), יציין זאת בבקשתו, ובית המשפט ידון ויחליט בבקשה בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-48 שעות ממועד הגשתה; בית המשפט רשאי שלא לקבל החלטה בבקשה בתוך התקופה האמורה אם לא שוכנע כי ביצוע הצו באופן מיידי חיוני למניעת הפגיעה כאמור או אם לא ניתן לקבל החלטה עד למועד האמור מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(א) לדיון בבקשה למתן צו להסרת תוכן יוזמנו מפרסם התוכן או הבעלים, המנהל או המפעיל של אתר האינטרנט שבו פורסם התוכן האמור, ולדיון בבקשה למתן צו להסרת תוכן המחייב גם ספק שירות איתור אינטרנטי כאמור בסעיף 2(ג) – יוזמן גם ספק שירות האיתור האינטרנטי (בחוק זה – המשיבים), והכול אם אין מניעה להזמין, כולם או חלקם, בנסיבות העניין, ובכלל זה בשל העובדה שלא ניתן לאתרם בשקידה סבירה או בשל נסיבות של דחיפות מיוחדת; היתה מניעה להזמין מי מהמשיבים, יפרט התובע לפני בית המשפט בבקשה למתן הצו את הנסיבות שלא מאפשרות את הזמנתו.

(ב) הדיון במתן צו להסרת תוכן יתקיים במעמד המשיבים שהוזמנו לדיון; ואולם בית המשפט רשאי לתת צו להסרת תוכן שלא במעמד חלק מהמשיבים או לתת את הצו במעמד צד אחד אם שוכנע כי בנסיבות העניין יש מניעה להזמין כאמור בסעיף קטן (א) או אם ראה כי מי מהמשיבים הוזמן לדיון ולא התייצב.

הודעה לציבור בדבר החלטות של בית המשפט בעניין בקשות למתן צו להסרת תוכן תפורסם באתר האינטרנט של משרד המשפטים, ותכלול את העבירה והעילה שבשלהן התבקש הצו ואת מספר התיק; שר המשפטים רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הודעה כאמור.

3. סדרי דין בבקשה למתן צו להסרת תוכן

4. פרסום הודעה על החלטות בעניין בקשות למתן צו להסרת תוכן

5. הסרת העתק (א) בצו להסרת תוכן רשאי בית המשפט לקבוע כי הצו יחול גם לגבי כל העתק של התוכן נושא הצו (בחוק זה – העתק), שפורסם באתר אינטרנט לפני מתן הצו או בתוך שישה חודשים מיום שניתן, והכול בכפוף לדרישת גורם מוסמך בכיר כאמור בסעיף קטן (ב), ולאחר ששקל את השיקולים שבסעיף 2(ב).
- (ב) קבע בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א), רשאי גורם מוסמך בכיר לפנות למפרסם ההעתק, או לבעלים, למנהל או למפעיל של אתר האינטרנט שבו פורסם ההעתק, ולדרוש מהם את הסרת ההעתק, ואם הצו כאמור מחייב גם ספק שירות איתור אינטרנטי כאמור בסעיף 2(ג) – לפנות גם לספק שירות האיתור האינטרנטי ולדרוש ממנו שלא לאפשר את איתור ההעתק, והכול ובלבד שהגורם המוסמך הבכיר שוכנע כי בנסיבות העניין מתקיימים התנאים שבסעיף 2(א) גם לגבי ההעתק, בשים לב לחלוף הזמן ולשינוי הנסיבות ממועד מתן הצו המקורי; הגורם המוסמך הבכיר יציין בפנייתו לפי סעיף קטן זה את הפרטים כאמור בסעיף 2(ד).
- (ג) כל מי שרואה את עצמו נפגע מדרישה של גורם מוסמך בכיר לפי סעיף קטן (ב), רשאי לעתור בעניינה לבית המשפט שנתן את הצו להסרת התוכן.
6. צו להסרת תוכן לאחר הרשעה הורשע אדם בעבירה פלילית בשל תוכן שפרסם באתר אינטרנט, רשאי בית המשפט שהרשיע את אותו אדם, לבקשת התובע, לתת לגבי התוכן כאמור צו להסרת תוכן אם מתן הצו נדרש להפסקת ביצוע העבירה ולאחר ששקל את נסיבות ההרשעה וכן את השיקולים שבסעיף 2(ב); לעניין זה, "תובע" – התובע בהליך הפלילי שבו הורשע אדם כאמור; "הורשע" – לרבות נאשם שבית המשפט קבע כי ביצע את העבירה, או שבית המשפט מצא כי עשה את מעשה העבירה לפי סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991.²

פרק ג': קבילות ראיות, עיון מחדש וערעור

7. קבילות ראיות לשם החלטותינו בבקשות לפי חוק זה רשאי השופט להיזקק לראיות אף אם אינן קבילות במשפט.

² ס"ח התשנ"א, עמ' 58.

עיון מחדש

.8

(א) בית משפט שנתן צו להסרת תוכן רשאי לשנות את תנאי הצו או לבטלו לבקשת תובע או מי שרואה את עצמו נפגע מהצו ולא הוזמן להשמיע את טענותיו או שבנסיבות העניין נבצר ממנו להשמיע את טענותיו, ובכלל זה תאגיד העוסק בהגנה על זכויות אדם או בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט, שיש בהתייצבותו כדי לתרום לניהול הוגן של ההליך.

(ב) בית המשפט רשאי לדון מחדש בצו להסרת תוכן שנתן אם ראה כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שהתגלו לאחר מתן הצו.

ערעור

.9

תובע, מי שהיה צד להליך למתן צו לפי חוק זה וכל הרואה את עצמו נפגע ממתן הצו רשאים לערער על החלטת בית המשפט, בתוך 30 ימים ממועד מתן ההחלטה, לפני בית המשפט העליון שידון בערעור בשופט אחד, שיהיה מוסמך לבטל את הצו או לשנות תנאים בו.

פרק ד': חומר חסוי

חומר חסוי

.10

(א) בדיון בבקשה למתן צו להסרת תוכן, רשאי תובע לבקש לפרט או להציג לפני בית המשפט בלבד עובדות או מידע שעליהם הוא מבסס את טענותיו (בסעיף זה – חומר חסוי); בקשה כאמור תוגש בכתב בצירוף נימוקים, ככל שהדבר מתאפשר בנסיבות העניין; ביקש תובע כאמור, יודיע על כך למשיבים או לבאי כוחם, אלא אם כן המשיבים זומנו ולא הגיעו או אם יש מניעה להזמיןם כאמור בסעיף 3.

(ב) בית המשפט רשאי להיענות לבקשה כאמור בסעיף קטן (א) ולהסתמך על החומר החסוי, אם מצא כי גילוי בנכחות המשיבים עלול לפגוע בחקירה, באינטרס ביטחוני או באינטרס ציבורי חשוב אחר; החומר החסוי יסומן, יוחזר למבקש לאחר העיון והדבר יירשם בפרוטוקול.

(ג) בית המשפט יודיע לתובע, למשיבים ולבאי כוחם על החלטתו בבקשה לפי סעיף קטן (א), ורשאי הוא לקבוע שנימוקי ההחלטה, כולם או מקצתם, יהיו חסויים.

(ד) החליט בית המשפט שלא לגלות למשיבים ולבאי כוחם את תוכנו של מידע חסוי, כולו או מקצתו, יורה לתובע על העברת פרטים או תמצית של המידע החסוי למשיבים ולבאי כוחם, ככל שניתן לעשות כן בלי לפגוע בחקירה, באינטרס ביטחוני או באינטרס ציבורי חשוב אחר.

(ה) החליט בית המשפט שלא להיעתר לבקשה בדבר אי-גילוי של החומר החסוי לפי סעיף קטן (א), רשאי תובע להודיע כי הוא חוזר בו מהגשת החומר החסוי, ומשעשה כן – לא יועמד החומר לעיון המשיבים והשופט יתעלם ממנו לצורך החלטותיו; תובע רשאי לערער על החלטת בית המשפט בעניין זה בתוך 15 ימים ממועד מתן ההחלטה, לפני בית משפט העליון אשר ידון בערעור בשופט אחד.

(ו) הודיע תובע לבית המשפט שהחליט כאמור בסעיף קטן (ה) כי הוא שוקל להגיש ערעור כאמור באותו סעיף קטן, לא יעביר בית המשפט את החומר החסוי למשיבים עד להכרעה בערעור.

(ז) בדיון בערעור לפי סעיף קטן (ה), רשאי בית המשפט לעיין בחומר החסוי ולקבל פרטים נוספים מהתובע בלי לגלותם למשיבים.

פרק ה': הוראות שונות

- שמירת סמכויות 11. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מסמכותו של הצנזור לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945³, או מכל סמכות אחרת למניעת פרסום לפי כל דין.
- סמכות שיפוט 12. הוראות סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996⁴, לעניין הסמכות המקומית של בתי המשפט, יחולו גם בכל עניין שחוק זה דן בו, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.
- דיווח שנתי 13. (א) שר המשפטים ידווח לוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, ב-1 במאי בכל שנה, על מספר הבקשות לצו להסרת תוכן, מספר התכנים הכלולים בהן ומספר הצווים שניתנו, בחלוקה לפי העבירות והעילה שבשלהן התבקש הצו, ובכלל זה מספר הבקשות לפי סעיף 2(ו) לביצוע הצו באופן מיידי ומספר הצווים שניתנו לעניין זה, וכן מספר הבקשות להסרת העתק לפי סעיף 5, והכל לגבי השנה הקלנדרית שקדמה למועד הדיווח.
- (ב) הדיווח האמור בסעיף קטן (א) יפורסם באתר האינטרנט של משרד המשפטים עד ה-1 במאי בכל שנה.
- ביצוע ותקנות 14. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, ובכלל זה בדבר סדרי דין בהליכים לפי חוק זה.

³ ע"ר מס' 1442, תוס' 2, עמ' (ע) 855, (א) 1055, עמ' 1195 (א).

⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 1592.

תיקון חוק סמכויות 15. בחוק סמכויות למניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז-2017 למניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, 5, בסעיף 1, בהגדרה "אתר אינטרנט", אחרי "אתר אינטרנט" יבוא "לרבות יישומון".

דברי הסבר

כללי מטרתו של חוק זה לייעל את ההתמודדות של מדינת ישראל עם פרסום של תכנים ברשת האינטרנט (המרשתת) אם הפרסום מהווה עבירה פלילית, ובנסיבות העניין קיימת אפשרות ממשית לכך שהמשך הפרסום יפגע בביטחוננו של אדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה, וזאת באמצעות מניעת המשך הפרסום של תכנים אלה או צמצום מרבי של החשיפה אליהם.

ההתפתחויות הטכנולוגיות שחלו בשנים האחרונות והשימוש הגובר ברשת האינטרנט ובכלל זה ברשתות החברתיות, מאפשרים קיום שיח ציבורי באופן נגיש וזמין ובעלות מזערית. בכך למעשה מקדמת הרשת את הגשמת הזכות החוקתית לחופש הביטוי, אשר מהווה אבן יסוד בשיטת המשטר הדמוקרטית הנהוגה במדינת ישראל, ואשר זוכה למעמד איתן ורב שנים בשיטת המשפט הישראלית. לצד היתרונות כאמור, יש המנצלים את רשת האינטרנט לביצוע עבירות, כגון: פרסום דברי הסתה לאלימות או לטרור, עבירות מין, פרסומים שיש בהם פגיעה שאינה מוצדקת בפרטיותו של אדם, ועוד.

בשנים האחרונות קיימת מגמה עולמית של עלייה בהיקף השימוש באינטרנט לצורך פרסום תכנים מזיקים. מגמה זו הובילה, בין השאר, לעלייה ברף האלימות ובהסתה לטרור במדינות שונות בעולם. המאמץ למיגור תופעות אלה הוא מאמץ חוצה גבולות המצריך שיתוף פעולה בין ממשלות ושיטות משפט שונות. גם מדינת ישראל מתמודדת בעת האחרונה עם תופעה זו, ועל כן נדרשת הרחבתו של ארגז הכלים המשפטיים להתמודדות עמה.

במקרים מסוימים, שבהם מדובר בפרסומים מזיקים ברשת האינטרנט - בהינתן מאפייניה, ובכלל זה הזמינות, המהירות, הנגישות, האנונימיות, התפוצה הרחבה והגלובליות - הדבר טומן בחובו לעיתים פגיעה בביטחוננו של אדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה, וזאת בין שהאתר שבו פורסם התוכן מאוחסן בשרת בישראל ובין שהוא מאוחסן בשרת מחוץ לישראל.

הצעה זו עניינה אם כן ביצירתו של כלי נוסף שישמש את גורמי האכיפה בהתמודדות עם התופעה. לשם כך, מוצע להסמיק את בית המשפט המחוזי לתת, לבקשת תובע, צו להסרת תוכן מרשת האינטרנט במקרים שבהם מתקיימים שני תנאים מצטברים: האחד, שפרסום התוכן מהווה מעשה שהוא עבירה פלילית, והשני, שישנה אפשרות ממשית שהמשך פרסום התוכן יפגע בביטחוננו של אדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה.

כלי זה ישמש על פי המוצע את הרשויות לצד הכלי הפלילי ולא כתחליף לו. בשונה מהדין הפלילי המכוון נגד מפרסם התוכן ובהתאם, עניינו בענישת מפרסם שעבר עבירה, נועד הכלי המוצע, שהוא כלי מינהלי במהותו, לאפשר התמודדות יעילה ומהירה, ועם זאת שקולה ומידתית, עם התוכן המזיק עצמו, במטרה להקטין את הסיכון הנשקף ממנו.

יודגש, כי החוק המוצע לא נועד להתמודד עם כל סוגי הפרסומים הפוגעניים. כך, פרסומים הפוגעים בשמו הטוב של אדם או בפרטיותו, כשלעצמם, וככל שאין אפשרות ממשית שיביאו לפגיעה בביטחוננו של אדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה (בלי להפחית מחומרתם), לא ייכללו בגדר הפרסומים שלהסרת תוכם מכוון החוק המוצע.

הסרת תכנים מהמרחב המקוון טומנת בחובה פגיעה בחופש הביטוי, וזאת במיוחד במקרים שבהם הסרת התוכן נעשית טרם מיצוי ההליך הפלילי. עם זאת, בשל הגברת השיח המקוון בשנים האחרונות כך שהוא משמש גם לפרסומים מסוכנים כמו אלה שמוצע להתמודד איתם כאן, ובשים לב למאפייניו המיוחדים של פרסומים ברשת האינטרנט, נדרשת קביעה של כלי חדש וייחודי שיאפשר התמודדות יעילה עם פרסומים כאמור, אך זאת תוך הטלת הגבלות ברורות לעניין הפעלתו, כך שהפגיעה בזכות לחופש ביטוי בכלל ובשיח החופשי המאפיין את רשת האינטרנט בפרט, לא תעלה על הנדרש.

הצעת חוק דומה בעיקרה הוגשה על ידי הממשלה בכנסת ה-20 (הצ"ח ממשלה 1104, עמ' 742) ונדונה בוועדות בכנסת, עד אישורה בשינויים מסויימים לקריאה שניה ושלישית. עם זאת, לא התקיימה הצבעה במליאת הכנסת על הצעת החוק האמורה, ולכן היא מוגשת במחדש כאן, בשינויים מינוריים.

סעיף 1 מוצע להגדיר כמה מונחים המשמשים בחוק המוצע. בין השאר מוצע להבהיר כי "אתר אינטרנט" לעניין חוק זה הוא כל אתר אינטרנט, כולל אפליקציה, שיש לציבור או לחלק ממנו אפשרות כניסה או גישה אליו, וזאת אף אם הכניסה או הגישה כאמור דורשות שימוש בקוד או בסיסמה או כרוכות בתשלום, ואף אם השרת שהאתר מאוחסן בו נמצא מחוץ לישראל, וזאת לנוכח הפגיעה האפשרית הצפויה בישראל מפרסום של תכנים המאוחסנים גם בשרתים מחוץ לה.

סעיף 2 כאמור, חוק זה נועד לייעל את ההתמודדות של מדינת ישראל עם פרסום תוכן המהווה עבירה פלילית בנסיבות שבהן קיימת אפשרות ממשית שהמשך הפרסום יפגע בביטחוננו של אדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה. לשם כך מוצע להסמיך את בית משפט לתת, לבקשת תובע, צו להסרת תוכן הפרסום מאתר אינטרנט (להלן – צו להסרת תוכן). צו כאמור יכול להיות מופנה למפרסם התוכן וכן לבעלים, למנהל או למפעיל של אתר האינטרנט שבו פורסם התוכן, וזאת כאמור בין שהאתר מאוחסן בשרת בישראל ובין שהוא מאוחסן בשרת מחוץ לישראל.

כן מוצע להסמיך את בית המשפט לחייב, בצו להסרת תוכן, גם ספק שירות איתור אינטרנטי כהגדרתו המוצעת (להלן – ספק שירות איתור) לא לאפשר את איתורו של התוכן ברשת האינטרנט. משמעות הטלת חובה זו על ספק שירות איתור היא שיהיה עליו למנוע גישה לתוכן האמור באמצעות השירות שהוא נותן, למשל על ידי הסרת תוצאות החיפוש.

בשל החשש לפגיעה בחופש הביטוי, כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר, מוצע לקבוע שני תנאים

מצטברים שרק בהתקיימם יוסמך בית המשפט לתת צו להסרת תוכן. התנאי הראשון הוא שפרסום התוכן מהווה מעשה שהוא עבירה פלילית, ויובהר לעניין זה כי אין מדובר בדרישה להוכחת יסודות העבירה ברף ובדרכי ההוכחה הנדרשים בהליך פלילי. התנאי השני הוא שבנסיבות העניין יש אפשרות ממשית שהמשך פרסום התוכן יפגע בביטחונו של אדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה.

מטבע הדברים, בבואו של בית המשפט לבחון את התקיימותו של התנאי השני, דהיינו, את קיומה של אפשרות ממשית שהמשך הפרסום יביא לפגיעה באינטרסים המוגנים האמורים - הוא ייתן דעתו, בין השאר, לטיב הפגיעה האפשרית, למיחות מפרסם התוכן (אם הוא ידוע), לאווירה השוררת בציבור, להיקף הקיים והפוטנציאלי של הפרסום, לקהל היעד שלו, להקשר של הפרסום ולמקומו.

בנוסף לשיקולים הרלוונטיים לבחינת התקיימות הרף ההסתברותי הנדרש, ובשים לב לפגיעה בחופש הביטוי הטמונה בכל צו להסרת תוכן, על בית המשפט יהיה לשקול בין השאר את חומרת העבירה שנעברה, את מידת הפגיעה בביטחונו של אדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה, את הפגיעה הצפויה בחופש הביטוי עקב מתן הצו, ובכלל זה קיומו של ערך חדשותי, אומנתי או פוליטי בהמשך הפרסום ואת הסיכון להסרת תוכן הנלווה לתוכן המהווה עבירה והפגיעה הצפויה עקב הסרת תוכן כאמור, וכן את הזיקה של האתר לישראל.

לעניין המושג "זיקה לישראל", בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי, בית המשפט יבחן בין היתר אם קיימת נציגות של האתר בישראל, מהו היקף המשתמשים באתר בישראל, מהו היקף הפעילות של האתר בישראל, או אם קיים מיקוד, הכוונה או התאמה בין הפרסום של התוכן הספציפי לבין פעילות המשפיעה המשתמשים בישראל.

אשר לתוכנו של צו להסרת תוכן, מוצע כי זה יכלול בין השאר פרטים על הפרסום של התוכן נושא הצו (כגון מקום הפרסום, מועד הפרסום וזהות המפרסם, אם היא ידועה), וכן את המועד שבו יש לבצע את הצו, כלומר, להסיר את התוכן או לא לאפשר את איתורו, לפי העניין. כן מוצע להסמיך את שר המשפטים, כסמכות רשות, לקבוע בתקנות אילו פרטים כאמור ייכללו בצו.

נוכח הזהירות הנדרשת בהפעלת הכלי המוצע, הנובעת מחשיבותו של חופש הביטוי, מוצע לקבוע כי בקשה לצו להסרת תוכן תוגש בידי פרקליט מפרקליטות המדינה או תובע מהתביעה המשטרתית, שהוסמכו לכך על-ידי היועץ המשפטי לממשלה (ראו הגדרת "תובע" בסעיף 1 לחוק המוצע), וכן כי פנייה לבית משפט בבקשה למתן צו להסרת תוכן תוגש בהסכמה בכתב של היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך.

סעיף 3 מוצע לקבוע הוראות לעניין סדרי הדין שיחולו בבקשה למתן צו להסרת תוכן.

במטרה לאפשר למי שעלול להיפגע מהסרת התוכן להשמיע את טענותיו, מוצע לקבוע כי הדיון בבקשה למתן צו להסרת תוכן יתקיים במעמד הצדדים; לדיון יוזמנו על פי המוצע מפרסם התוכן וכן הבעלים, המנהל, או המפעיל של אתר האינטרנט שבו פורסם התוכן, וכן נציגי ספק שירות האיתור (להלן – המשיבים), וכל זאת אם אין מניעה להזמין בנסיבות העניין. מטרת ההזמנה בעניין זה היא ליידע את המשיבים בנוגע לקיום הדיון ולתת להם אפשרות להשתתף בו על מנת שתינתן להם הזדמנות להשמיע את טענותיהם ולהגן על זכויותיהם בנוגע לפרסום. ואולם, במקרה שהמשיבים, כולם או חלקם, גם אם הוזמנו, לא יתייצבו לדיון, ניתן יהיה לקיימו גם בלעדיהם.

בהתאם לכך שמוצע, בסעיף 14 להצעת החוק, להסמיך את שר המשפטים לקבוע תקנות לביצוע החוק, בין השאר בעניין סדרי דין, הרי שיכול שייקבעו סדרי דין ייחודיים להליך, ובכלל זה לעניין ההזמנה לדיון בבקשה למתן צו. לנוכח החשיבות שיש לקיום הליך יעיל ומהיר במקרים שחוק זה נועד להתמודד אתם, ולנוכח מאפייניו הייחודיים של המרחב המקוון, הכוונה היא שייקבע בתקנות כאמור, בין השאר, שההזמנה לדיון תיעשה באמצעות שליחת דואר אלקטרוני.

כאמור מוצע לקבוע כי במקרה שקיימת מניעה להזמין מי מהמשיבים לדיון (למשל אם זהותו של משיב כלשהו אינה ידועה; אם יש קושי ממשי להזמין, כגון במקרים שבהם הוא נמצא לפי המידע הקיים באזור או מחוץ לישראל; אם המשיב הוא ארגון טרור; או אם יש דחיפות בקיום הדיון בהתחשב במידת הסיכון הנובע מהפרסום), יצטרך התובע לפרט לפני בית המשפט את הנסיבות שלא מאפשרות את הזמנתו, ובית המשפט יהיה רשאי לקיים דיון שלא במעמד אותו משיב, אם שוכנע כי לא ניתן היה, בנסיבות העניין, להזמין, או אם ראה כי משיב מסוים הוזמן לדיון ולא התייצב.

סעיף 4 מוצע לקבוע כי תפורסם הודעה לציבור על החלטות של בית המשפט בבקשות לצו להסרת תוכן, באתר האינטרנט של משרד המשפטים. הוראה זו נועדה ליידע את הציבור על החלטות כאמור, דבר שיבטיח שקיפות ויאפשר הגשת בקשה לעיון חוזר או הגשת ערעור על החלטה. ברי כי פרסום ההודעה ייעשה באופן שאין בו כדי לפגוע באינטרסים שהסרת התוכן נועדה להגן עליהם (למשל, במקרים מסוימים, בלא לחזור על התוכן נושא הצו). ההודעה תכלול בכל מקרה לפחות את הפרטים הבאים: העבירה הפלילית והעילה שבשלהן התבקש הצו ואת מספר התיק.

כן מוצע להסמיך את שר המשפטים, כסמכות רשות, לקבוע בתקנות דרכים נוספות לפרסום הודעה כאמור.

סעיף 5 במטרה לאפשר לרשויות התביעה להתמודד באופן יעיל עם תופעה של הפצה חוזרת של פרסומים, וכדי למנוע את הצורך בהבאת כל העתק של תוכן שפורסם לבחינה חוזרת של בית המשפט, מוצע להסמיך את בית המשפט לעניינים מינהליים לקבוע, בצו להסרת תוכן שהוא נותן, כי הצו יחול גם על כל העתק של התוכן נושא הצו, שפורסם באתר אינטרנט לפני מתן הצו או בתוך ששה חודשים מיום שניתן.

בשל הזהירות הנדרשת בהפעלת הצו, ונוכח העובדה שהנסיבות המתקיימות לגבי פרסום התוכן המקורי (ואשר מקימות את התנאים שבסעיף 2(א) לחוק המוצע), לא יתקיימו בהכרח לגבי פרסום ההעתק, מוצע לקבוע כי על בית המשפט יהיה לשקול את אותם השיקולים המנחים אותו במתן הצו להסרת תוכן לפי סעיף 2 גם בהחלטתו לגבי הסרת העתקים. כמו כן, בשל אותם שיקולים של זהירות מתבקשת לגבי העתקים, מוצע לקבוע כי לשם הסרת העתק התוכן לא די בקביעת בית המשפט כי הצו יחול גם עליו, אלא נדרשת החלטה של גורם בכיר שהסמיך היועץ המשפטי לממשלה לדרוש הסרת ההעתק, וזאת במקרים שבהם בנסיבות העניין מתקיימים בפרסום ההעתק התנאים שבסעיף 2(א) האמור. כלומר, שפרסום ההעתק מהווה מעשה שהוא עבירה פלילית, ושבנסיבות העניין יש אפשרות ממשית שהמשך הפרסום יפגע בביטחון של אדם, בביטחון הציבור או בביטחון המדינה. במקרה כזה, יוכל אותו גורם שהוסמך לצורך כך, לדרוש את הסרת ההעתק או את מניעת איתורו, לפי העניין.

מוצע לקבוע כי על דרישה של גורם מוסמך כאמור להסרת העתק, ניתן יהיה לעתור לבית המשפט שנתן

את הצו.

סעיף 6 מוצע להסמיך בית משפט שהרשיע אדם בעבירה בשל פרסום תוכן ברשת האינטרנט, להוציא, לבקשת התובע באותו הליך, צו המורה על הסרת הפרסום נושא העבירה, וזאת בתנאי שמתן הצו נדרש להפסקת ביצוע העבירה, כלומר שיסודותיה מתקיימים בעת קבלת החלטה. בשונה מהסמכות העיקרית המוצעת לעיל שתכליתה מניעת פגיעה כאמור, התכלית של הסמכת בית המשפט הגוזר את הדין להורות על הסרת הפרסום נושא העבירה, היא מניעת המשך ביצוע העבירה שעלול להיווצר אם הפרסום ימשיך. בשים לב לכך, על בית המשפט לשקול את נסיבות ההרשעה וכן את השיקולים שבסעיף 2(ב). כמו כן בהחלטתו בעניין עשוי בית המשפט להידרש לשאלה אם עשוי להתקיים אינטרס ציבורי בהמשך הפרסום. מובן שאין במתן צו לפי סעיף זה משום אמצעי ענישה נוסף כלפי המפרסם.

סעיף 7 מוצע לקבוע כי לצורך החלטה בבקשה למתן צו להסרת תוכן או כל הליך אחר לפי החוק המוצע, יוכל בית המשפט להיזקק לראיות שאינן קבילות.

סעיף 8 מוצע לקבוע כי בית משפט שנתן צו להסרת תוכן רשאי לשנות את תנאי הצו או לבטלו לבקשת תובע או מי שרואה את עצמו נפגע מהצו ולא הוזמן להשמיע את טענותיו או שבנסיבות העניין נבצר ממנו להשמיע את טענותיו, ובכלל זה תאגיד העוסק בהגנה על זכויות אדם או בהגנה על אינטרס הציבור באינטרנט, שיש בהתייבבותו כדי לתרום לניהול הוגן של ההליך. כמו כן, בית המשפט יהיה רשאי לדון מחדש בצו להסרת תוכן שנתן אם ראה כי הדבר מוצדק בשל נסיבות שהשתנו או עובדות חדשות שהתגלו לאחר מתן הצו.

סעיף 9 מוצע לקבוע כי על החלטה של בית המשפט למתן צו לפי חוק זה רשאים תובע, מי שהיה צד להליך וכל הרואה את עצמו נפגע ממתן הצו להגיש ערעור, בתוך 30 ימים ממועד מתן החלטה, לפני בית המשפט העליון שידון בערעור בשופט אחד, שיהיה מוסמך לבטל את הצו או לשנות תנאים בו.

סעיף 10 מוצע לקבוע הסדר המאפשר לתובע להציג מידע חסוי במעמד צד אחד לפני בית המשפט בהליך לפי חוק זה. על פי המוצע, תובע שמבקש להציג מידע חסוי כאמור יגיש את בקשתו בכתב, ומסגרתה יפרט את הנימוקים לה, ככל שהדבר מתאפשר בנסיבות העניין. כמו כן הוא יודיע על הגשת הבקשה למשיבים או לבאי כוחם

כן מוצע כי בית המשפט יהיה רשאי להסכים לבקשה להצגת חומר חסוי בפניו בלבד ולהסתמך עליו אם מצא כי גילוי בנסיבות המשיבים עלול לפגוע בחקירה, באינטרס ביטחוני או באינטרס ציבורי חשוב אחר; החומר החסוי יסומן, יוחזר למבקש לאחר העיון והדבר יירשם בפרוטוקול.

מוצע לקבוע כי בית המשפט יודיע לתובע ולמשיבים או לבאי כוחם על החלטתו בבקשה להציג לפניו את

המידע החסוי במעמד צד אחד. מטרת ההודעה הנמסרת על-ידי בית המשפט, היא ליידע את המשיבים בדבר ההחלטה, וכן לאפשר לתובע, במקרה שבו בית המשפט לא קיבל את הבקשה והחליט כי יש לגלות את המידע החסוי למשיבים, לערער על ההחלטה לבית המשפט העליון או לבקש מבית המשפט שלא להתחשב במידע החסוי. בהקשר זה מוצע לאפשר לבית המשפט לקבוע כי נימוקי החלטתו בבקשה להציג מידע חסוי במעמד צד אחד, כולם או מקצתם, יהיו חסויים, וזאת כדי למנוע מצב שבו ייחשף מידע חסוי מתוך נימוקי ההחלטה.

בנוסף, מוצע לקבוע כי אם יחליט בית המשפט לקבל את בקשתו של התובע ולקבל מידע חסוי במעמד צד אחד, הוא יורה לתובע להעביר למשיבים ולבאי כוחם פרטים או תמצית של המידע החסוי, וזאת ככל שניתן לעשות כן בלי לפגוע בחקירה, באינטרס ביטחוני או באינטרס ציבורי חשוב אחר.

אם בית המשפט יחליט שלא לקבל את בקשת התובע, מוצע כי התובע יהיה רשאי תובע להודיע שהוא חוזר בו מהגשת החומר החסוי, ומשעשה כן – לא יועמד החומר לעיון המשיבים והשופט יתעלם ממנו לצורך החלטותיו; תובע רשאי לערער על החלטת בית המשפט בעניין זה בתוך 15 ימים ממועד מתן ההחלטה, לפני בית משפט העליון אשר ידון בערעור בשופט אחד ומשהודיע על כך לבית המשפט, לא יועבר החומר החסוי למשיבים עד להכרעה בערעור.

סעיף 11 מוצע להבהיר כי אין בהוראות החוק המוצע כדי לגרוע מסמכותו של הצנזור לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, או מכל סמכות אחרת למניעת פרסום על-פי הדין. הוראה דומה קבועה בסעיף 19(ג)(1) לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002, ובסעיף 28(ז)(1) לחוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008.

סעיף 12 מוצע להסדיר את סוגיית הסמכות המקומית של בית המשפט בהתאם להוראות הקבועות בסעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996,⁶ זאת, בכל עניין שחוק זה דן בו, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת.

סעיף 13 בשים לב לכך שחלק לא מבוטל מהדיונים בבית המשפט למתן צו להסרת תוכן יתנהלו על פני הדברים במעמד צד אחד, ולאור הפגיעה בחופש הביטוי הכרוכה בכל הסרת תוכן, מוצע לקבוע הסדר מיוחד לפיו יוטל על שר המשפטים להגיש בכל שנה, ב-1 במאי, דו"ח מפורט בו יוצג המידע הכולל בעניין כלל הבקשות לצווי הסרת תוכן שהוגשו בשנה שחלפה. הדו"ח יכלול לפחות את הפרטים הבאים: מספר הבקשות לצו להסרת תוכן, מספר התכנים הכלולים בהן ומספר הצווים שניתנו, בחלוקה לפי העבירות והעילה שבשלהן התבקש הצו, ובכלל זה מספר הבקשות לפי סעיף 2(ו) לביצוע הצו באופן מיידי ומספר הצווים שניתנו לעניין זה, וכן מספר הבקשות להסרת העתק לפי סעיף 5. דיווח זה יפורסם גם באתר משרד המשפטים כדי שהמידע יגיע לכלל הציבור. יצויין כי סעיף זה נוסף להצעת החוק הממשלתית שקודמה

⁶ ס"ח התשנ"ו, עמ' 1592.

בכנסת ה-20 במהלך הדיונים בכנסת, ושם נוסף גם הסדר לדיווח אודות פניות של רשויות המדינה בבקשות להסרת תוכן מאתרי אינטרנט באופן וולונטארי, על מנת שתהיה גם שקיפות בהקשר הזה ומתן אפשרות לפיקוח פרלמנטארי על פעולות בעיקר של פרקליטות המדינה במסלול זה הקיים כבר היום. בשים לב לכך שמשדד המשפטים עמל בימים אלה על הצעת חוק שתעגן את הפעילות האמורה בחקיקה ראשית, בין היתר בעקבות פסק הדין בבג"ץ 7846/19 עדאללה נ' פרקליטות המדינה (ניתן ביום 12.4.2021), מוצע כי דיווח לכנסת ולציבור בעניין בקשות אלה יוסדר בהצעת החוק האמורה, ולא במסגרת הצעת החוק הנוכחית.

סעיף 14 מוצע לקבוע כי שר המשפטים יהיה ממונה על ביצוע החוק המוצע, והוא יהיה רשאי להתקין תקנות לביצועו, ובין השאר בעניין סדרי דין בהליכים לפי החוק המוצע.

סעיף 15 מוצע לקבוע תיקון עקיף לחוק סמכויות למניעת ביצוע עבירות באמצעות אתר אינטרנט, התשע"ז-2017, כך שלעניין החוק האמור, בדומה להסדר המוצע בסעיף 1 הצעת החוק הנוכחית, המושג "אתר אינטרנט" יכלול גם יישומון (כלומר אפליקציה).